

СТАНОВИЩЕ

относно конкурса за академична длъжност „доцент“ в област на висше образование „Аграрни науки и ветеринарна медицина“, в професионално направление 6.1. „Растениевъдство“, по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“, обявен в ДВ бр. 104 от 29.12.2016 год. с кандидат **МАРИЯ ЖИВКОВА КАСЧИЕВА**

от проф. д-р **ИВАН ДИМИТРОВ КИРЯКОВ**,
Добруджански земеделски институт – гр. Генерал Тошево, професионално направление 6.2 „Растителна защита“, определен със Заповед № РД-16-031/27.02.2017 г. на Ректора на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ за члет на научното жури

1. Кратко представяне на кандидата.

Кандидатката гл. асист. д-р Мария Живкова Касчиева завършва висшето си образование през 2000 г. в ШУ „Еп. К. Преславски“, ОКС „магистър“ по специалност „Агрохимия с фермерство и агробизнес“. През периода 2002-2005 г. е редовен докторант в Земеделски институт – Шумен към Селскостопанска академия по специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“. През 2006 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 04.01.05 „Селекция и семепроизводство на културните растения“. От 2008 до 2011 г. работи последователно в „Климимпекст ТА“ – ООД, гр. София, „Станчев ЕООД“ – гр. Търговище и „СТМ-ООД“ - гр. Шумен. През периода 2010-2011 г. е хонорован преподавател в ШУ „Еп. К. Преславски“, а от октомври 2011 г. е гл. асистент на постоянен трудов договор към същия университет.

2. Общо описание на изследователската и преподавателска продукция.

В конкурса за академична длъжност „доцент“, гл. асист. д-р Мария Касчиева участва с изследователска и преподавателска продукция както следва:

- ❖ **Научни трудове свързани с придобиване на образователната и научна степен „доктор“:**
 - *Дисертационен труд – 1 бр, не подлежи на разглеждане;*
 - *Публикации, свързани с докторската дисертация – 2 броя, които не подлежат на разглеждане.*
- ❖ **Публикации свързани с настоящия конкурс – 23 бр., от тях:**
 - *Публикации в реферирани списания – 8 броя;*
 - *Публикации в нереферирани списания и сборници от научни конференции – 9 броя;*
 - *Публикации от студентски научни сесии – 6 броя;*

❖ **Учебни помагала:**

- Електронни издания – 4 бр.

❖ **Изготвяне на учебни програми:**

- Учебна програма по „Физиология на растенията“, ОКС „Бакалавар“, Специалност „Растителна защита“;
- Учебна програма по „Европейска аграрна политика“, ОКС „Бакалавар“, Специалност „Растителна защита“;
- Учебна програма по „Ин витро индуциране на генетично разнообразие при растенията“, ОКС „Бакалавар“, Специалност „Растителна защита“.

❖ **Участие в проекти**

Кандидатката е участвала при разработване на 10 проекта

За изготвяне на становището подлежат на анализ 23 броя научни публикации, 4 броя учебни помагала, разработени учебни програми и лекционни курсове, цитируемост на публикациите и участие в разработването на проекти.

3. Научни публикации.

От включените в справката за публикационната дейност на кандидатката гл. асист. д-р Мария Касчиева 23 научни статии не приема за разглеждане 8 по следните съображения:

1. Раздел IV, № 13. Темата на изследването е свързана с обучението на студенти в направление етноботаника и не отговаря на научната специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“;
2. Раздел IV, № 14. Темата на изследване е свързана със социологическо проучване в насока етноботаника и не отговаря на научната специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“;
3. Раздел V, № 1. Представено е само резюме;
4. Раздел V, № 2. Представено е само резюме;
5. Раздел V, № 3. Представено е само резюме, което е идентично на това в публикация №3 от раздел IV;
6. Раздел V, № 4. Представено е само резюме;
7. Раздел V, № 5. Представено е само резюме;
8. Раздел V, № 6. Представено е само резюме.

Области на публикуване.

Представените резултати в приетите от мен 15 научните статии са свързани с: Проучване възможностите за използване на биологично активни вещества и водни извлеци от *Origanum vulgare ssp. vulgare* и *Adonis vernalis* върху развитието на някои грам-негативни и грам-позитивни бактерии и меланомни клетки, както и върху цитотоксичния ефект върху някои растителни видове; Проучване на *in vitro* методи и хранителни среди за хаплоидна продукция от неоплодени семепъпки от кръмно цвекло, както и ди- и тетраплоидизация на хаплоидната продукция; Агротехнически

изследвания върху някои суданкови и соргосуданкови хибриди; Теренни проучвания за видовото разнообразие на лечебните диворастящи видове.

Цитиране на научната продукция.

Резултатите от научноизследователската дейност на гл.асист. д-р Мария Касчиева, отразени в научните ѝ публикации, са цитати в общо **три** труда публикувани съответно в: Дисертационен труд за присъждане на научна степен „кандидат на биологичните науки“ – Научно-изследователски институт по селскостопанство, Крим; Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ – Софийски университет; Списание *Biological diversity an conservation*.

Значимост на приносите за науката и практиката.

Разработен и адаптиран е метод за индуциране на хаплоидна продукция от изолирани неоплодени семепъпки от крѐмно цвекло (III-6). Установени са ефикасни хранителни среди за органогенезис от пасиран калус при крѐмно цвекло. Оптимизиран е състава на хранителните среди, осигуряващ най-висок процент за калосообразуване, прорастване на неоплодените семепъпки, вкореняване на регенерантите (III-5, 7, 8). Установена е ефикасността на флоу-цитометричната оценка за пloidната степен на растенията от крѐмно цвекло (III-11). Установен е цитотоксичния ефект на водни извлекци от *Origanum vulgare ssp. vulgare* и *Adonis vernalis* върху човешките меланомни клетки, грам-положителни и грам-отрицателни бактерии (III-2), както и подтискащия ефект на извлек от обикновен риган върху кореновата система на краставици и пшеница (III- 3, 4). Утавовена е инхибиращия ефект на BR-охрh върху причинителя на огнения пригор по семковите овощни видове при *in vitro* условия (III-1). Тези резултати имат както селекционна, така и практическа насоченост по отношения контрола на някои болести при растенията и хората.

4. Учебно-методична и преподавателска дейност

Учебна литература.

В конкурса за научното звание „доцент“ гл. асист. д-р Мария Касчиева участва с четири електронни издания на учебни помагала. Не приемам посоченото в раздел II - №3 издание, тъй като то е преведена версия на материала под №2 в същия раздел. Изданието под номер №1 в раздел I е модул за дистанционно обучение на студентите от Шумеския университет и е свързано с храненето на растенията. Електроният албум по Ботаника (II-1) е предназначен за студентите от специалностите изучаващи ботаника и дава възможност за натрупване на знания относно морфологията и систематиката на растенията. Албумът на лечебните растения в България (II-2) е илюстрирано, цветно издание даващо възможност за запознаване с ареала на разпространение, предназначението, технологичната фаза за използване на едногодишни и многогодишни растителни видове, притежаващи лечебни свойства.

Разработени учебни програми и общ хорариум.

През периода на преподавателската си дейност, гл. асист. д-р Мария Касчиева е участвала в разработването на три учебни програми съответно: Учебна програма по „Физиология на растенията“, ОКС „Бакалавар“, специалност „Растителна защита“;

Учебна програма по „Европейска аграрна политика“, ОКС „Бакалавар“, специалност „Растителна защита“; Учебна програма по „Ин-витро индуциране на генетично разнообразие при растенията“, ОКС „Бакалавар“, специалност „Растителна защита“.

Аудиторната заетост на кандидатката за периода 2011-2017 г. варира от 400 до 585 часа или сумарно за периода 2945 лекционни часа.

5. Участие в проекти.

Кандидатката, гл. асист. д-р Мария Касчиева е участвала в разработване на 10 проекта от които един е финансиран от МОН, два от ССА и останалите от Шуменски университет „Еп. К. Преславски“.

6. Забележки и препоръки.

Представените от страна на кандидатката документи отговарят на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в ШУ „Еп. К. Преславски“. Към кандидатката имам следните препоръки:

- Приоритетно насочвана на научноизследователската ѝ дейност към научната специалност за която кандидатства, а именно „Селекция и семепроизводство на културните растения“;
- Публикуване на научната ѝ продукция в реферирани списания;
- Разработване на учебни помагала в направление селекция и семепроизводство на културните растения.

7. Заключение.

Въз основа на направения по-горе анализ и преди всичко на преподавателската дейност на кандидатката, която отговаря на наукометричните изисквания на Шуменски университет „Еп. К. Преславски“, предлагам на научното жури да гласува **положително**, а на Факултутния съвет на „Факултут по природни науки“ да избере гл. асист. д-р **Мария Живкова Касчиева** на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 6.1. „Растениевъдство“, по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“.

Дата: 31.03.2017 г.
ДЗИ – Генерал Тошево

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

(проф.д-р Иван Киряков)